

Presentació

El 2008, Any Europeu del Diàleg Intercultural, finalitza amb la proclamació de Barcelona com a seu de la Secretaria de la Unió per la Mediterrània. La ciutat, que amb el seu nom i el seu impuls simbolitza des del 1995 la cooperació euromediterrània, compta ara amb un organisme internacional que la converteix de fet en capital de la Mediterrània. És el reconeixement a una llarga història i a un esforç continuat des que es va iniciar l'anomenat Procés de Barcelona el 1995. La seva implicació euromediterrània des de llavors és indiscutible. Des d'aquí es van impulsar uns salts qualitius crucials per a les relacions i la cooperació entre europeus i mediterranis. L'impuls de Barcelona i d'Espanya va ser clau el 1995, va tornar a ser-ho durant la presidència espanyola de la Unió Europea el 2002 i, de nou, a la Cimera Euromediterrània de Barcelona el 2005. En aquesta tessitura, confiem que, amb el suport de tots els socis euromediterranis, el 2010, any en què Espanya ostentarà la presidència de la Unió Europea, superem l'estancament actual de l'economia i aconseguim un diàleg efectiu més emmarcat en el nou paradigma multipolar.

Que existeixi la UpM és positiu, i positiva és també la nova estructura creada, amb cimera bianuals i una secretaria, però estem lluny de resoldre de cop tots els temes que l'Associació Euromediterrània tenia plantejats. I és aquí on Barcelona pot marcar la diferència. La Secretaria de la UpM té, en principi, una missió tècnica de preparació, seguiment i impuls dels projectes aprovats per les cimera o les conferències ministerials. Ara bé, amb seu en una ciutat i un país que creuen amb fermesa en el projecte mediterrani, amb el suport de tots els seus nivells de govern i d'una societat civil compromesa, aquesta nova Unió comptarà amb un desenvolupament més ampli i dinamitzarà de manera més activa els projectes d'abast euromediterrani. Amb seu a Barcelona, es reforçaran el diàleg i la cooperació. La implicació i l'impuls de Barcelona faran realitat el somni de la UpM, somni que descriu en aquestes pàgines Andreu Bassols mitjançant un original exercici de política-ficció que marca una sèrie de reptes comuns. Aquests reptes consisteixen a aconseguir la pau, la democratització, la transició social i demogràfica, l'ocupació, el desenvolupament sostenible o la seguretat col·lectiva. Tot això fa que la profunda implicació de la Comissió Europea i de tots els països membres del Procés de Barcelona no sigui simplement una qüestió de cortesia o de solidaritat amb els europeus del sud: l'estabilitat i el progrés econòmic de la Mediterrània interessen a tota la UE tant com als europeus riberencs. Això és encara més evident pel que fa als aspectes més sensibles de l'agenda mediterrània: els fluxos migratoris, els problemes del diàleg cultural, el fenomen del terrorisme... afecten directament tot Europa i el seu ressò arriba a tot el món.

El Procés de Barcelona no és l'instrument per aconseguir la pau al Pròxim Orient, però sí que pot millorar, i ja ho fa, les condicions de base econòmiques, socials, polítiques

i educatives, que són un requisit per avançar cap a una futura entesa. A més, el Procés de Barcelona constitueix, i no per casualitat, l'únic àmbit on es troben i participen regularment israelians i àrabs juntament amb els europeus. En cap altre àmbit, fora de l'euromediterrani, té lloc aquesta progressiva confraternització entre organitzacions oficials israelianes i del món àrab.

Si de debò vol situar la Mediterrània al centre de les seves prioritats, Europa ha d'ofrir un avanç substantiu pel que fa a la profunditat del Partenariat. Quan s'afirma que el Procés de Barcelona ha fracassat per ser massa ambiciós, s'ignora que justament es denomina procés perquè es tracta d'un projecte de modernització social. I en qualsevol procés de modernització social, malauradament, els efectes no es mesuren per anys, sinó per generacions. Per a la modernització social es requereix un esforç molt més intens, profund i continuat en el temps. Per ajudar des de fora calen diners, però a més es necessita assistència tècnica, ajuda personalitzada sobre el terreny, *people to people*, implicació amb els governs i, sobretot, amb la societat civil, tal com apunta en el seu article el professor Bichara Khader. Així, les prioritats de la UpM han de ser, en primer lloc, la gestió de la mobilitat humana a la Mediterrània i, en segon lloc, la resolució de conflictes a fi d'aconseguir la integració regional, un veritable espai euromediterrani.

En aquest context, els joves, als quals dediquem el dossier d'aquest número de *Quaderns de la Mediterrània*, juguen un paper fonamental, ja que poden fer de pont entre les dues ribes de la Mediterrània, amb una clara projecció cap a un futur igualitari, on les cultures de la regió es coneixen i es respecten en un enriquiment mutu. En aquest sentit, la Unió per la Mediterrània manifesta específicament que un dels eixos principals de l'estratègia euromediterrània en relació amb la cultura consisteix en el reconeixement de la importància del diàleg entre cultures. I en aquest marc, els joves, els seus somnis, realitats, potencialitats i accions poden obrir noves vies de resolució i prevenció de nous conflictes, que són molt difícils de desenvolupar des d'altres àmbits. En la mateixa línia se situa la crida de l'Aliança de Civilitzacions a tots els que creuen en construir abans que en destruir, els que consideren la diversitat com un mitjà de progrés més que no pas una amenaça i els que creuen en la dignitat de la persona i de la condició humana més enllà de les diferències de religió, raça i cultura. La Unió Europea, per la seva banda, treballa en l'àmbit de la joventut des del seu programa Euromed Youth, que, mitjançant diverses iniciatives i activitats destinades als joves, fomenta la mobilitat i la ciutadania activa, l'educació i la formació, l'entesa entre els joves i entre les organitzacions de suport a la joventut.

Només en aquesta via d'esforç i participació és possible canalitzar una nova creativitat política, que sigui capaç de construir més i millors aliances, comunitats, estratègies i instruments compartits per tal de fer de la Mediterrània un espai compartit d'intercanvi, trobada, progrés i creació.

Senén Florensa

Director general de l'Institut Europeu de la Mediterrània